

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Габриела Белова –

декан на Правно-историческия факултет в Югозападния университет
„Неофит Рилски“,

член на научно жури за присъждане на образователна и научна степен
„доктор”
на основание Заповед № 1023/ 30.04. 2018 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит
Рилски”

с кандидат: Еньо Енев Савов,

**докторант в научна област 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.6 „Право”, научна специалност
„Международно право и международни отношения”,**

автор на дисертационен труд на тема: **„Съвет за сигурност на
Организацията на обединените нации – варианти за реформа”**

1. Биографични данни за докторанта

Докторантът Еньо Енев Савов е роден на 13.09.1988 г. През 2007 г. завършва ЧЕСОУ „Дорис Тенеди”, гр. София. През 2013 г. се дипломира като магистър по право в Нов Български университет, полага практическия стаж щъм Министерство на правосъдието и придобива юридическа правоспособност. Владее английски, немски и руски език.

Работил е като правен консултант и юрисконсулт към търговски дружества и нестопански организации. От 2017 г. работи като експерт към Столична община и е главен експертен сътрудник в Комисията по европейски въпроси и контрол на европейските фондове към Народното събрание на Република България.

През м. февруари 2014 г. е зачислен като редовен докторант към катедра „Международно право и международни отношения” в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”. По време на докторантурата е провеждал упражнения по учебната дисциплина „Международно публично право”. Завършил е курс по дипломация към Дипломатическия институт при Министъра на външните работи. Участвал е в международни и национални научни конференции и има три публикации, свързани с темата на дисертационния труд. Ползва се с уважението на своите колеги.

2. Законови изисквания относно процедурата и дисертационния труд

Процедурата е открита и се провежда съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му, Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски”. В рамките на законовия срок са представени изискуемите документи и дисертационният труд.

В съответствие с чл. 6, ал. 3 от Закона за развитие на академичния състав на Република България и чл. 27 от Правилника за прилагането му, дисертационният труд трябва да съдържа *научни или научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и да показва, че кандидатът притежава *задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания*. Съгласно чл. 27 (2) от Правилника към Закона дисертационният труд трябва да бъде представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на първичното звено, в което докторантът е осъществил изследването. Констатирам, че тези законови изисквания са изпълнени.

3. Относно обема, структурата и съдържанието на дисертационния труд. Оценка на научните и практически резултати и приноси на представения дисертационен труд.

Представеният дисертационен труд е посветен на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации и възможната му реформа – научен проблем, който досега не е разработван цялостно в специализираната юридическа литература у нас. Избраната тема е напълно дисертабилна и представлява **самостоятелно и задълбочено изследване** в българската международноправна наука.

Безспорно, разработката е посветена на един **актуален и изключително важен** за международното публично право въпрос, какъвто е реформата на ООН и, в частност, на Съвета за сигурност като един от главните органи на организацията, особено през XXI век, когато той трябва да се противопостави на новите глобални заплахи и предизвикателства пред човечеството. Напоследък организацията е подложена на (справедлива до известна степен) критика, свързана с прекомерна бюрократичност и паралелизъм във функционирането на някои нейни структури, както и избирателна реакция към конфликти в различни части на света. Въпреки това, както посочва и докторант Е. Савов, ООН притежава потенциал за успешното политическо разрешаване на световните проблеми, както и да бъде авторитетен гарант за глобална и регионална сигурност. От момента на създаването на Съвета за сигурност на ООН значително са се променили заплахите и предизвикателствата пред международния мир и сигурност, както и разпределението на силите между държавите членки на организацията.

Международната общност обаче успява да постигне консенсус относно разширяването на Съвета за сигурност само един път – през 1963 г., с увеличаването на неговите членове от 11 на 15, като увеличението засяга само броя на непостоянните членове на Съвета за сигурност (при нарастване на страните, членуващи в организацията от 51 на 113). Същевременно държавите членки на организацията от 51 през 1945 г. достигат понастоящем

193 страни. Това означава, че докато броят на членовете в Съвета за сигурност се е увеличил с 36%, общият брой на държавите, членуващи в ООН е нараснал 3,7 пъти. Съответно представителността на държавите членки в един от главните органи на организацията е намаляла от 21,6% през 1945 г., през 13% през 1963 г., до по-малко от 8% в наши дни. Приведените данни илюстрират извода, че реформата на Съвета за сигурност в посока неговото разширяване е наболял, но и същевременно изключително сложен въпрос. За това свидетелстват и разгледаните от докторанта модели за реформа на Съвета за сигурност, всичките от които предлагат увеличаване на състава му до 20-23, а някои дори до 27 членове. Най-остро е поставен въпросът за разширяването на постоянните членове на Съвета за сигурност през 2005 г., когато Германия, Япония, Индия и Бразилия („групата на четирите“) представят претенциите си за подобен статут. Тази група държави представя и свой проект за реформа на Съвета за сигурност, според който броят на постоянните му членове следва да се увеличи с шест, а на непостоянните членове – с четири, като при това отлага решаването на въпроса с правото на вето за петнадесет години след разширяването на Съвета за сигурност.

Следва обаче да се отбележи, че през 2007 г. е предаден доклад относно реформата на Съвета за сигурност на ООН, изработен на база на тримесечни преговори на работна група от петима посланици (представители на Турция, Кипър, Хърватска, Чили и Холандия) с всичките 192 делегации на държавите членки. Усилията отново се оказват безуспешни – докладът става поредният документ с препоръки за реформа на Съвета за сигурност, важноството на този проблем и необходимостта от продължаване на работата в това направление. Генералният секретар на ООН в периода 2007-2017 г. Бан Ки Мун също инициира междуправителствени преговори за изработване на предложения относно реформата на ООН, които обаче са без особен резултат.

Въпреки това през 2007 и през 2014 г. са направени частични промени, засягащи преди всичко миритворческата дейност на организацията (разделянето на две структури на Департамента по поддържане на мира и създаването на Групата на високо равнище по мироопазващите операции).

Представеният дисертационен труд поставя акцент и върху въпроса за дисбаланса по отношение на регионалното представителство в Съвета за сигурност. Очевидно е, че понастоящем някои региони не са съвсем справедливо представени в този орган. Както справедливо отбелязва докторант Е. Савов развиващите се държави често са в ролята на статисти при решаването на основни политически въпроси, докато голяма част от новите конфликти избухват именно на територията на тези страни. Неслучайно, в проекта за резолюция, представен от Гана, Нигерия, Сенегал и ЮАР и базиращ се на т.нар. Езулвинийски консенсус, е посочено, че Африка и до днес си остава единственият континент без постоянно място в Съвета за сигурност на ООН по въпросите на международния мир и сигурност.

В допълнение към този проблем, следва да бъде изтъкнато, че докторантът разглежда реформата на Съвета за сигурност като част от по-общите предложения за оптимизиране на дейността на организацията и създадените за целта специална работна група, група за операциите на ООН в подкрепа на мира и групата на високо равнище по заплахите, предизвикателствата и промените („групата на мъдреците“). Представената разработка анализира почти всички направени изследвания на темата, като предлага собствени изводи и подход за премахване на дефицита в нормативната уредба.

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение и библиография, общо в обем от 212 стандартни страници. При разработването

на дисертационния труд са използвани 86 източника на български език, 20 на чужд език и 2 интернет източника. Съдържанието на отделните глави е разпределено в подходящо обособени структурни части, а в заключението са обобщени осъществените дейности и са очертани основните приноси. По мое мнение, представеното изследване има достатъчен обем и балансирана структура, като с оглед спецификата на темата и поставените цели намирам структурата за удачна и напълно защитима. Формулираните от докторант Еньо Савов предмет, цели и задачи на дисертацията са в пълно съответствие с темата и авторския замисъл, стоящ зад нея.

За изпълнението на научната задача авторът се основава върху **методология**, включваща нормативен, историко-хронологически и сравнителен методи, допълнени с формално-логическия подход. Използваните в труда общонаучни и специални методи на научно изследване не могат да не срещнат одобрение и подкрепа от страна на компетентния читател. Изложението съдържа ясно формулирани авторски тези, разбираеми и аргументирани твърдения на автора. Безспорно, информационните източници като количество и качество също създават необходимата основа за формулиране на изводи и обобщения. Считаю, че достигнатите изводи и обобщения са резултат от системна изследователска работа с прилагане на адекватна методология. Намираю, че представеният за защита дисертационен труд е оригинален и е напълно самостоятелна работа на колежата Еньо Савов.

Намираю формулираните от докторанта Еньо Савов приносни моменти на дисертационния труд за съответни на съдържанието на текста и за безспорни. Бих си позволила известно окрупняване, като сред посъществените **достойнства** на дисертационния труд могат да бъдат посочени:

Добросъвестно е анализиран значителен обем от актове и документи, свързани с прекратяването на международните договори, като е обхваната цялата проблематика на изследваната материя съобразно формулираната тема. Демонстрирано е изключително добро познаване на международното право, свързано с историята, органите и дейността на ООН. Налице е аналитично, но и критично отношение към съществуващите правни конструкции, към дейността на някои от главните органи на ООН, както и към предложените модели за реформа (план А и план В).

Изложението се характеризира с ясен, научен език и стил. Почти не се забелязват правописни и пунктуационни грешки. Цитиранията са коректни.

Дисертационният труд се характеризира със сериозно **практико-приложно измерение и принос**. Изследвани са модели, актуални и важни за международната общност като цяло. Както посочва настоящият Генерален секретар на ООН г-н Антонио Гутериш „Съветът за сигурност на ООН вече не представлява днешния свят”, а правото на вето „се е превърнало в инструмент, който се използва твърде често”. При това, без реформа на Съвета за сигурност не би могло има пълноценна реформа на цялата ООН, е убеден Генералният секретар. В този смисъл, разработката включва в синтезиран вид значителна по обем информация, която позволява постигането на верен анализ и цялостно представяне на проблематиката, поради което направените изводи и обобщения имат безспорен характер.

4. Критични бележки към дисертационния труд

Разбира се, към дисертационния труд най-добронамерено могат да бъдат отправени и някои препоръки, като например, преодоляване на известна публицистичност на определени места от изложението и др. Позволявам си да смятам обаче, че посочените слабости са извиними и

категорично не са достатъчни, за да се подложи под съмнение общото добро качество на труда.

5. Заключение

Въз основа на изложените констатации и изводи може да се приеме, че представеният дисертационен труд представлява качествено научно изследване, което се характеризира с висока степен на актуалност и съдържа резултати, които представляват оригинален принос в българската международноправна литература. Същевременно, разработката е ценен принос към практиката. Дисертационният труд е доказателство, че докторантът има задълбочени теоретични познания в научната област на изследването. Той свидетелства за способност за самостоятелно мислене и провеждане на успешни собствени научни изследвания. Видно от хода на процедурата и представените материали, следва да се приеме, че са изпълнени и формалните изисквания относно вид, обем, оформление и съдържание на дисертацията.

В качеството ми на член на научното жури по чл. 9 от ЗРАСРБ давам **положителна оценка** на дисертационния труд на **Еньо Енев Савов** в откритата процедура за публична защита и изразявам мнение, че трудът **отговаря на изискванията** на чл. 6 (3) от Закона за развитие на академичния състав в Република България и на чл. 27 от Правилника за прилагането му и се явява необходимата основа за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в научна област 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 „Право“, научна специалност „Международно право и международни отношения“.

Проф. д-р Г. Белова